Latvijas Mediju ētikas padome

Biedrība “Latvijas Mediju ētikas padome”

Ētikas padomes atzinums
Nr. 23/2026

Rīgā, 2026. gada 13. oktobrī

Biedrības “Latvijas Mediju ētikas padome” (turpmāk tekstā – “Biedrība”) Ētikas padome (turpmāk – “Ētikas padome”) 2026. gada 24. septembra sēdē šādā sastāvā: Andrejs Mēters, Toms Ostrovskis, Anda Rožukalne, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Raivis Spalvēns, Aleksandrs Mirlins, Olga Dragiļeva

konstatē:

[1] Biedrības valde 2026. gada 8. septembrī saņēma Aigara Cerusa (turpmāk tekstā – “Sūdzības iesniedzējs”) iesniegumu (turpmāk tekstā – “Sūdzība”) par Izdevniecības "Rīgas Viļņi" (turpmāk tekstā – “Medijs”) portālā “jauns.lv” publiskoto rakstu “Vecāķos aktīva apbūve sākta kādā īpašumā Vecdaugavas apkaimē. Kāds tam sakars ar VARAM valsts sekretāru Edvīnu Balševicu” (turpmāk tekstā – “Raksts”).

[2] Sūdzības iesniedzējs informē, ka Raksta pēdējās divās rindkopās vēstīts par Eiropas Prokuratūras uzsākto kriminālprocesu par iespējamu krāpšanos 1,5 miljonus eiro vērtos valsts pārvaldes IT iepirkumos, cita starpā iekļaujot ziņu par Aigara Cerusa apcietināšanu: “Apcietinājums piemērots [..] un Corporate Solutions uzņēmumu grupas īpašniekam un vadītājam Aigaram Cerusam.”

[3] Sūdzības iesniedzējs skaidro, ka minētā ziņa nav patiesa: uz raksta publicēšanas brīdi Aigaram Cerusam apcietinājums nav piemērots, savukārt 2026. gada 19. martā ar Rīgas pilsētas tiesas izmeklēšanas tiesneses lēmumu piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums – ar 2026. gada 1. aprīļa Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas lēmumu ir atcelts, lēmumā tiesnesei atzīstot, ka tas piemērots nepamatoti, līdz ar to izmeklēšanas tiesneses pieņemto lēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu.

Sūdzības iesniedzējs informē, ka 2026. gada 1. septembrī vērsās pie Medija portālu “JAUNS.LV” un “Kas Jauns” galvenajiem redaktoriem ar pieprasījumu par minēto nepatieso, Aigara Cerusa godu un cieņu aizskarošo ziņu atsaukšanu un atvainošanos publicēšanu.

Sūdzības iesniedzējs informē, ka 2026. gada 30. jūlijā viņa advokāts esot vērsies pie visiem nozīmīgiem Latvijas medijiem, t.sk. “JAUNS.LV” ar informatīvu paziņojumu, aktualizējot informāciju par Aigaram Cerusam iepriekš piemērotā apcietinājuma atcelšanu un atbrīvošanas no apcietinājuma juridisko dabu. Medijiem ticis izteikts lūgums pievienot ziņas arī par apcietinājuma atcelšanu gadījumā, ja tiek publicēta informācija, kurās saistībā ar kriminālprocesu par iespējamu krāpšanos informācijas tehnoloģiju (IT) iepirkumos tiek pieminēts Aigars Ceruss, tādējādi nodrošinot, ka ziņas lasītājam tiek nodota objektīva un pilnīga informācija.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka ar Rakstu sabiedrībai ne tikai nepieļaujami ticis veidots stereotipizēts priekšstats par Aigaru Cerusu kā personu, kas atrodas apcietinājuma, bet sabiedrība arī tiek tieši maldināta par to, ka Aigars Ceruss savā rīcībā ir pieļāvis tādas darbības, ko tiesa vērtēja kā izmeklēšanas traucēšanas un/vai izvairīšanās no pirmstiesas izmeklēšanas risku, kas bija par pamatu ne tikai Aigara Cerusa apcietināšanai, bet arī ilgstošai turēšanai apcietinājumā, tādējādi nepamatoti veidojot auditorijas negatīvu attieksmi un noskaņojumu pret Aigaru Cerusu un viņa vadītiem uzņēmumiem.

Sūdzības iesniedzējs lūdz Biedrību atzīt Medija rīcību par neatbilstošu Ētikas kodeksam un uzlikt par pienākumu ziņu atsaukt.

[4] Atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2. punktam Biedrības valde Sūdzību nosūtīja Medijam, aicinot izvērtēt tā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam un sniegt Biedrībai skaidrojumu.

[5] Atbildes vēstulē jau nākamajā dienā, 9. septembrī, Medijs skaidro, ka Sūdzība Medija ieskatā ir nekorekta un robežojas ar spiediena izdarīšanu uz Mediju un iejaukšanos tā redakcionālajā neatkarībā. Turklāt Sūdzībā norādīta maldinoša informācija. Proti, Sūdzības iesniedzējs vērsies Medijā 2026. gada 4. septembrī, nevis 2026. gada 1. septembrī, kā apgalvojis.

Iesniegumā Medijam bijis norādīts, ka gadījumā, ja līdz 2026. gada 10. septembrim Sūdzības iesniedzējs nesaņems pierādījumus par pieprasītā atsaukuma un atvainošanās publicēšanu, viņš vērsīsies tiesā. Medijs tam paskaidrojis, ka šādi vienpusēji noteikts termiņš neatbilst likumā "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" noteiktajai kārtībai un Sūdzības iesniedzējam nav tiesības pieprasīt konkrētu, iesniedzējam labvēlīgu rīcību no medija, draudot ar tiesu. Atbilstoši minētā likuma 21. panta ceturtajai daļai masu informācijas līdzekļa redaktoram ir pienākums iesniegumu izskatīt septiņu dienu laikā no tā saņemšanas dienas. Tādējādi iesnieguma izskatīšanas termiņš ir nosakāms saskaņā ar likumu, nevis iesniegumā vienpusēji noteikto datumu, un septiņu dienu termiņš ir skaitāms no dienas, kad iesniegumu saņēmis attiecīgā masu informācijas līdzekļa redaktors.

Medijs papildus norāda, ka Sūdzības iesniedzējs tam pieprasījis publicēt konkrētu tekstu par labu Sūdzības iesniedzējam. Medijs tam paskaidrojis, ka iesniegumā ietvertā prasība publicēt tieši Sūdzības iesniedzēja sagatavoto formulējumu būtu nepamatota iejaukšanās masu informācijas līdzekļa redakcionālajā neatkarībā un saturā, faktiski izmantojot mediju Sūdzības iesniedzēja pozīcijas un interešu publiskai paušanai, lobēšanai. Satversmes 100. pants aizsargā vārda un preses brīvību, savukārt likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 1. pants tieši noteic, ka preses un citu masu informācijas līdzekļu cenzūra nav atļauta.

Medijs skaidro, ka Sūdzības iesniedzēja advokāta 2026. gada 30. jūlijā izsūtītais paziņojums medijiem, par to, kāda informācija, kādā apjomā, kārtībā ir jāpublicē par Sūdzības iesniedzēju un, kas notiks, ja tas tiks pārkāpts, būtu uzskatāma par mediju redakcionālās neatkarības pārkāpšanu, spiediena izdarīšanu uz medijiem publicēt iesniedzējam vēlamu informāciju un nav savienojama ar mediju un sabiedrības vārda brīvību. Šāda advokātu piekoptā prakse ir jāuztver kā nopietns signāls mediju neatkarībai. Par to, iespējams, būtu vēlama plašāka diskusija mediju starpā.

Pēc minētā iesnieguma saņemšanas Medijs to operatīvi izvērtējis un 2026. gada 9. septembrī sniedzis atbildi Sūdzības iesniedzējam.

Ētikas padomei Medijs paskaidro, ka, rūpīgi izvērtējot Sūdzības iesniedzēja iesniegumu, Rakstā publicēto informāciju, faktisko situāciju, kā arī Latvijas Republikas tiesību normatīvos aktus un Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi (turpmāk tekstā – ECT), Medijs ir konstatējis, ka rakstā nav publicēta nepatiesa informācija, bet gan publicētā informācija nav pilnīga. Tāpēc Medijs ir papildinājis nepilnīgo informāciju, pievienojot atsauci, ka no apcietinājuma Sūdzības iesniedzējs ir atbrīvots. Lai sabiedrība iegūtu pilnīgu informāciju, Raksta sākumā arī norādīts, ka informācija Rakstā ir papildināta.

Šāds lēmums pamatots ar sekojošiem apsvērumiem:

1. Lai veiktu precīzu apstākļu analīzi, ECT ir norādījusi, ka ir jāvērtē Raksts kopumā. Izvērtējot rakstu, Izdevniecība secināja, ka:
   - Raksts nav par iesnieguma iesniedzēju, tā dzīvi, personību, veiktajām darbībām;
   - Raksts ir par citu lietā iesaistītu amatpersonu;
   - Rakstā ir publicēta viena teikuma daļa par iesniedzēju;
   - Teikuma daļa ir ņemta no nacionālās ziņu aģentūras "Leta" publiskotās informācijas – standarta teksts par konkrēto lietu.
   - Teikums nav žurnālista jaunrades darbs - līdz ar to pilnībā izslēdzams iesniedzēja viedoklis, ka žurnālists apzināti ir veicis darbības pret iesniedzēju, lai maldinātu sabiedrību.
   - Analizējot apstākļus, rindkopu un vienu teikuma daļu par iesniedzēju, jāsecina, ka informācija nav nepatiesa, tā ir nepilnīga. Visa rindkopa ir pagātnes formā, un visiem sabiedrībā ir plaši zināms fakts, ka Sūdzības iesniedzējs tika apcietināts kriminālizmeklēšanas ietvaros. Apcietināšanas fakts sabiedrībai ir būtiska informācija, ko ir svarīgi norādīt Rakstā, tomēr teikumam trūkst papildinājums, ka Sūdzības iesniedzējs vēlāk tika no apcietinājuma atbrīvots.

2. Medijs nepiekrīt Sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka šāda teikuma daļa var "tieši un būtiski" aizskart iesniedzēja godu un cieņu, jo:

   - Sūdzības iesniedzējs tika apcietināts – tātad publicētais fakts bija noticis, ir patiess, tikai vēlāk tas tika atbrīvots. Sūdzības iesniedzējs pats to iesniegumā apstiprina;

   - Apcietināšana ir sabiedrībā plaši zināma, diskutēta informācija. Publicētā informācija nesatur jaunus faktus. Tāpat sabiedrībai ir plaši zināma Sūdzības iesniedzēja atbrīvošana. Pie iepriekš aprakstītiem apstākļiem sabiedrībā jau iepriekš plaši zināma informācija nevar Sūdzības iesniedzējam aizskart godu un cieņu.

3. Tāpat Medijs uzsver, ka viena teikuma daļa visā rakstā par Sūdzības iesniedzēju, pretēji Sūdzībā apgalvotajam, nevar radīt vidusmēra lasītājam priekšstatu, ka "Aigars Ceruss varētu būt pieļāvis tādas darbības, kuras tiesa varēja vērtēt kā kriminālprocesa traucēšanas vai izvairīšanos no pirmstiesas kriminālprocesa risku". Medijs skaidro, ka Sūdzības iesniedzējam ir labi zināms, ka saskaņā ar Kriminālprocesa 272. pantu apcietinājumu pirmstiesas kriminālprocesā nepiemēro tikai tādēļ vien, lai novērstu kriminālprocesa traucēšanu vai izvairīšanos. Kriminālprocesa likums nosaka arī citus:
   - neizdarīs jaunu noziedzīgu nodarījumu;
   - netraucēs pirmstiesas kriminālprocesu;
   - neizvairīsies no pirmstiesas kriminālprocesa;
   - neizvairīsies no tiesas;
   - neizvairīsies no sprieduma izpildīšanas.

4. Medijs uzskata, ka Rakstā tiek apskatīta sabiedrībai ļoti nozīmīga un aktuāla tēma par valsts amatpersonām piederošiem īpašumiem un īpašumtiesību maiņu uzreiz pēc kriminālizmeklēšanas uzsākšanas sabiedriski nozīmīgā lietā. Kriminālizmeklēšana ir saistīta ar plašu rezonansi un skandālu sabiedrībā par Eiropas Prokuratūras (EPPO) sākto kriminālprocesu par iespējamu krāpšanos 1,5 miljonus eiro vērtos valsts pārvaldes IT iepirkumos. Vēl plašākas diskusijas sabiedrībā izraisīja apstāklis, ka sākotnēji procesa ietvaros tika aizturēta 21 persona, tostarp vairākas amatpersonas un publiski zināmi IT nozares speciālisti, eksperti. Turklāt savus viedokļus par to publiski pauda visas augstākās Latvijas amatpersonas, norādot, ka šī ir tikai aisberga mala, un procesa ietvaros visticamāk tiks atklāti vēl plašāki, sistēmiski, ilgstoši veikti pārkāpumi, kā rezultātā Latvijas sabiedrība ir pārmaksājusi sniegtos pakalpojumus un ir cietusi milzīgus zaudējumus, kavējot kopējo Latvijas ekonomisko attīstību.

   ECT ir norādījusi, ka šādos aktuālos notikumos iesaistītajām personām ir jāspēj izturēt daudz lielāks kritikas līmenis, un sabiedrībai ir tiesības diskutēt par to daudz plašāk un skarbāk. Arī mediju vārda brīvības tiesības šādos gadījumos, lai pildītu savu "sargsuņa funkciju" ir daudz plašākas un izteiksmes forma var robežoties ar pārspīlējumu un provokāciju.

5. Medijs skaidro, ka būtiska nozīme ir arī tam, ka Sūdzības iesniedzējs ir publiska persona. ECT norāda, ka par publiskām personām ir uzskatāmi ne tikai politiķi, ierēdņi un tiesneši, bet arī citas personas, par kurām to darbības vai citu apstākļu dēļ ir interese sabiedrībā. Līdz ar to iesniedzēja personība, darbības ir pakļautas daudz lielākam sabiedrības vērtējumam, asākai kritikai un iesniedzējam ir jārēķinās, ka sniegtā informācija viņam var būt nepatīkama.

6. Medijs uzskata, ka Sūdzības iesniedzējam ir jāapzinās, ka iesaistoties noteiktos notikumos, veicot darījumus ar noteiktām personām, tas pats pakļāva sevi riskam nonākt sabiedrības pastiprinātas intereses redzeslokā, un sabiedrībai ir tiesības analizēt un vērtēt viņa darbības – t.i. ar savām darbībām viņš ir sašaurinājis privātuma robežas un pakļāvis savas darbības daudz lielākam sabiedrības novērtējumam un asai kritikai.

Rezumējot, Medijs uzskata, ka Raksts ir sagatavots, ievērojot labu žurnālistikas praksi. Rakstā ietvertā viena teikuma daļa, pret ko iebildis Sūdzības iesniedzējs, nav nepatiesa, bet sākotnēji varētu būt bijusi pilnīgāka. Lai sabiedrībai būtu pilnīgāka informācija, Medijs ir papildinājis informāciju, pievienojot atsauci, ka no apcietinājuma Sūdzības iesniedzējs ir atbrīvots. Lai papildinājums būtu labi uzverams, pie Raksta sākumā norādīts, ka informācija Rakstā ir papildināta.

[6] Biedrības valde Sūdzību, informāciju par Rakstu un Medija atbildi nodeva izskatīšanai Biedrības Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

Ievērojot konstatēto, Ētikas padome secina:

[7] Nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un vērtēt Raksta atbilstību likumu normām. Biedrības Ētikas padome Rakstu un Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[8] Iepazīstoties ar Rakstu, Ētikas padome secina, ka Raksta fokusā ir cits cilvēks, bet Sūdzības iesniedzējs pieminēts Raksta nobeigumā – notikumu konteksta daļā. Jāņem vērā, ka šī informācija iegūta no nacionālās ziņu aģentūras "LETA" arhīva materiāla. Tāpat ir nepārprotami skaidrs, ka Sūdzības iesniedzējam ir saistība ar uzsākto kriminālprocesu. Sūdzībā norādītā Raksta fragmenta sākotnējo formulējumu varētu uzskatīt par kļūdainu vai nepilnīgu detaļu, kurai nav piegriezta pienācīga vērība, bet ne par Ētikas normu pārkāpumu. Arī fakts, ka Medijs ir atzinis, ka informācija nav bijusi pilnīga un to ir papildinājis, liecina par Medija vēmi ievērot ētikas principus.

[9] Ievērojot secināto, Toms Ostrovskis, Baiba Liepiņa, Guntars Līcis, Anda Rožukalne, Aleksandrs Mirlins, Raivis Spalvēns, Olga Dragiļeva un Andrejs Mēters balso, ka Medijs nav pārkāpis Biedrības Ētikas kodeksu.

Ētikas padomē nolemts:

1. Medija rīcībā nav konstatēti Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi.
2. Lēmumu paziņot Sūdzības iesniedzējam un Medijam.
3. Lēmumu publicēt Biedrības interneta vietnē un izplatīt informāciju par to atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punkta noteikumiem.